

Stropknapper

Sådan laver du selv fine knapper.

Tekst og fotos:
Jens Rahbek

Inspirationsartikel

Når man laver ophæng på en skede, hvad enten man laver det med D-ring eller ej, skal selve læderdelen af ophænget monteres på D-ringen eller bare samles, og det kan gøres på flere måder.

Jeg har tidligere her i bladet flere gange vist en løsning med en læderstrop, som kan bindes med mange forskellige dekorative knuder, men man kan også bruge en løsning med det vi kalder en strop knap – og det er emnet i denne artikel.

De købte løsninger:

Den nemmeste løsning på en strop knap er at købe en færdig version. Man kan købe de såkaldte postskruer i mange forskellige udgaver: blanke sølvfarvede (forniklede), gammel-nikkel (en mørkere og mat tone), blankt messing, gammel messing (en mørk tone) og gun metal (næsten sorte), se gerne foto af nogle af disse. De kan også fås i flere forskellige størrelser og længder, så man kan finde netop den version, som passer til det aktuelle projekt – men de mest brugte har størrelsen 5x9 mm (altså et "hoved" på den glatte side, som er 9 mm i diame-

Sådan er en postskrue konstrueret.

Her ses 5 forskellige postskrue. Øverst nikkel, gun metal og gammelt messing, nederst 2 forskellige lidt større udgaver i nikkel.

2 versioner af de lidt mere "pyntede" købte udgaver.

Eksempel på kniv med almindelig postskrue som strop knap.

Her en kniv med en af de mere dekorede, købte stropknapper.

Der bores en fordybning til den ene del af postskruen.

Et lille udvalg af materialer til de næste stropknapper.

Alle dele renses, og limen gøres klar.

ter, og en gevindlængde der spænder på ca. 5 mm tykt materiale). Disse skruer er nemme at montere, og hvis man låser dem med en dråbe sekundlim, lidt gevindsikring eller epoxylim ved montagen, vil de ikke gå løs over tid. Oftest vendes de, så den helt blanke side placeres på forsiden af ophænget, mens delen med en kærvt til skruetrækkeren placeres på ophængets bagside.

Denne løsning er både holdbar og velfungerende, men kan for nogle virke lidt upersonlig og anonym. Hvis man vil have lidt mere karakter i sin strop knap, kan man også købe nogle lidt mere karakterfulde versioner, hvor hovedet på forsiden har noget mønster. Jeg har taget et billede af et par af disse færdiglavede stropknapper, så man kan se nogle af de mange forskellige versioner, man kan købe – men der er mange flere muligheder på markedet, hvis man går lidt på "jagt".

Hjemmelavede løsninger:

De ovennævnte løsninger er tydeligvis fabriksfremstillede, så hvis man hellere vil have et mere personligt udtryk, må man i gang med at lave nogle selv. Dette kan gøres på flere måder, og jeg vil nu vise et par løsninger, som jeg selv har brugt.

Den første løsning baserer sig ganske enkelt på en af de ovennævnte postskruer. Hvis man tager en standard postskruer, og limer noget passende materiale på den ene del, kan man ganske enkelt give den et langt mere håndlavet og individuelt udtryk. Hvis man gerne vil have kærvt-delen til at stramme skruen ved montering, skal man naturligvis lime sit materiale på den blanke del – men hvis man hellere vil have en helt glat del på bagsiden af ophænget, skal man lime sit materiale på delen med kærvt. Man kan sagtens skrue delene sammen bare med fingrene, så man behøver ikke kærven med montering. På denne måde er det nemt at give strop knappen en god sammenhæng med den tilhørende kniv, ved at man vælger et lille stykke af samme materiale som skæftklodsen – der bliver jo næsten altid savet lidt fra, når skæftet skal formes.

Det er i mine øjne det pæneste, hvis man ikke kan se selve postskruen på den færdigmonterede strop knap, så derfor laver jeg en udfræsning i materialet, som postskruens hoved kan limes fast i – se gerne foto. Jeg vælger som regel at lime materialet på delen med kærvt, og da den har en diameter på

8mm, borer jeg en fordybning med et 8,1mm bor, og limer kærvt-delen ned i fordybningen. Så kan man efterfølgende forme materialet, så der bliver et pænt "hoved" på forsiden af ophænget, og man skal i den forbindelse naturligvis være meget opmærksom på ikke at fjerne så meget materiale, at selve postskruen (eller limen) igen bliver synlig.

Nu er en strop knap jo et ganske lille emne, så det kan være vanskeligt at holde det fast under bearbejdning. Men når postskruen og det valgte materiale er limet sammen med epoxylim, kan man blot skrue delen man bearbejder fast i f.eks. det viste lille emne (et afstandestykke brugt til montering af printplader), som derefter kan holdes fast. Jeg bruger min tallerkensliber og min batteriboremaskine til at slibe materialet i den ønskede tykkelse – og med denne opstilling er det også særdeles nemt at lave materialet rundt. Hvis man ikke lige råder over en tallerkensliber, kan emnet også fint spændes op i en boremaskine, eller i borepatronen på en poleremaskine – hvorefter man kan bearbejde det med en fil.

Men en strop knap behøver naturligvis ikke være rund – man kan forme den helt som man ønsker sig. I dette tilfælde sliber jeg den ønskede form ud på emnet inden jeg sliber det tyndt, da dette kan gøres uden et holdeemne. Jeg har medtaget et foto af nogle versioner med firkantet, trekantet og oval form. For både de runde og de anderledes formede knapper gælder selvsagt, at man skal have slebet dem fint glatte, og gerne polere dem, så de passer med finish på kniven. Når man polerer sine stropknapper, er det vigtigt at huske hvilken vej knappen skrues fast i holderen. Hvis man holder den forkert, vil skruen meget hurtigt blive skruet løs igen – og så har man en flyvende strop knap i værkstedet !

Til alle disse løsninger er det en god ide at gemme sine rester, både af skæftetræ og f.eks. mammuttand. Det er jo ganske små stykker materiale, man skal bruge, så det er nemt at finde rigtig gode stykker til formålet – og en knap i noget udsøgt mammuttand eller lignende kan passe fint til mange forskellige knive.

Nogle gange kan man faktisk også være heldig at kunne købe denne type stropknapper, når andre knivmagere har lavet rigeligt til eget brug, og udbyder nogle til salg.

Derpå limes postskruerne på emnerne – husk at tørre overskydende lim væk.

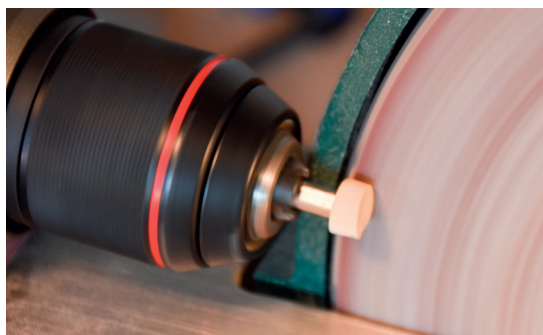
Efter hærdning saves emnerne groft ud.

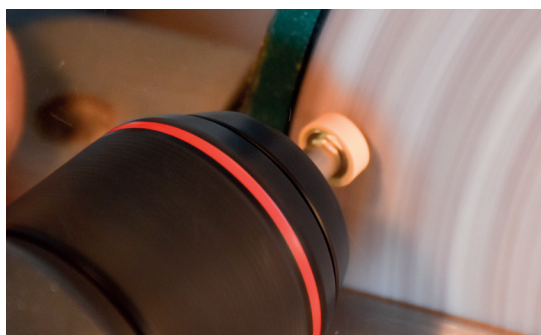
På tallerkensliberen formes emnerne tæt på endelig form.

Her er et groft tilvirket emne monteret i mit lille gevindstykke, så det kan sættes i boremaskinen.

Det er nemt at lave runde emner på denne måde.

Når yderformen er på plads, slibes emnet ned til endelig tykkelse.

Efter håndpudsning poleres knappen her (husk at vende rigtigt).

Her ses et lille udvalg af færdige strop knapper i forskellige materialer.

Andre muligheder:

Man kan naturligvis også vælge at lave sine egne stropknapper helt i metal, og i dette tilfælde er grundmetoden at finde et passende materiale, forme det som ønsket, og så lodde et lille stykke gevindrør på den ene del, og en tilsvarende skrue på den anden del. Der er rigtig mange muligheder at udforske, så jeg vil blot nævne nogle af de ting, jeg selv har prøvet.

Hvis man gerne vil have sine strop knapper i sølv, kan man både selv lave delene, eller vælge at købe sig til dem. Jeg har haft adgang til et stanseapparat, hvor jeg nemt kunne lave nogle runde skiver af sølvplade i forskellige tykkelser. Man kan vælge mange forskellige diametre, men jeg oplever at omkring 8-10mm er meget passende til dette formål, så jeg har lavet nogle på 8mm til bagsiden, og nogle andre på 10mm til forsiden. Min erfaring er, at man ikke skal vælge pladen alt for tynd, da man kan risikere at flusmidlet ætser sig gennem pladen ved lodningen, så jeg har valgt 1,0mm tykkelse til mine plader. Men man kan også købe disse små sølvplader i forskellige butikker på nettet, så man behøver ikke selv købe stanseværktøj.

Men igen er det værd at nævne, at man kan vælge andre former på sine sølvdele. Man kan naturligvis selv save og file andre former frem, men man kan også bare købe færdige emner fra firmaer, der sælger smykkedele. Jeg viser et eksempel på en bladformet såkaldt "charm", som nemt kan bankes helt flad, og blive brugt som delen på forsiden af ophænget, samt et andet eksempel med en lille sølvblomst, som blot files plan på bagsiden, inden delene til samling loddess fast. Der findes et utal af

muligheder på nettet, så det er bare at vælge dem man bedst kan lide.

Selve lodningen foregår på samme måde som alle andre slaglodninger, så dette vil jeg ikke gå i detaljer med. Men jeg vil vise et enkelt ganske smart lille hjælpeværktøj, som en god ven i sin tid lavede til mig - det gør det langt nemmere at holde emnerne på plads under lodningen, hvor man kan have begge hænder frie til arbejdet. Jeg bruger ofte nogle små gevindrør i messing (selv om den ser blank ud, er det forniklet messing) til denne opgave, og så skal man lige huske at messing ikke skal i svovlsyre efter lodningen, så man må slibe kogehuden væk (men det er også ganske nemt på disse små emner).

Men der er naturligvis også mange andre muligheder end sølv. Jeg har lavet knapper i både messing og bronze, og så fik jeg på et tidspunkt fat i nogle mindre stykker mosaikdamask, som kunne slibes tynde, og bruges på samme måde. Når man bruger damask, skal man huske at få ætset mønstret frem inden man lodder skrue-delene på, da de normalt ikke vil kunne holde til syren. Grundlæggende er metoden med disse materialer den samme som beskrevet for sølvknapperne, så det er bare om at eksperimentere.

Dette var en kort gennemgang af nogle af mulighederne for strop knapper med skrue-samling. Det kan helt sikkert gøres på mange andre måder, og det er rigtig sjovt at eksperimentere med alt dette. Der er naturligvis også andre måder at samle strop knapperne på, f.eks. kan metalknapperne nittes sammen. Håber det giver lyst til selv at eksperimentere.

En kniv med strop knap i pandebrask.

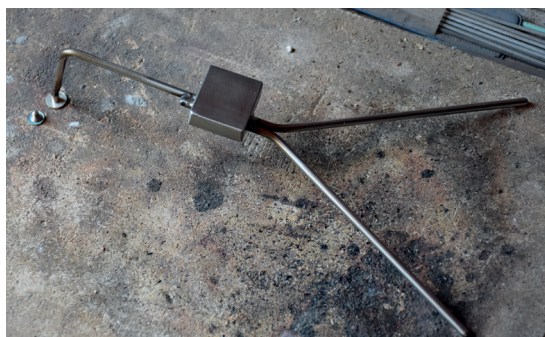
Her er valgt en strop knap i samme desert ironwood som skæftet.

Her ses alle delene til en stropknap i sølv: 2 skiver, en skrue og et gevindstykke.

Eksempler på købte emner i sølv og messing.

Dette hjælpeværktøj gør det meget nemmere at lodde de små emner fast.

Et lille udvalg af damask og mokume, som kan bruges til strop knapper.

En færdig knap i damask.

Til denne skede valgte jeg en strop knap i mosaikdamask.